

[Per Hækkerup.]

afbryde de forhandlinger, som man af andre grunde ikke ønskede gennemført.

I gisningerne om, hvad årsagen kan være til, at Sovjetunionen ikke ønskede, at topmødet skulle løbe af stabelen, har det været anført, at det måske kunne skyldes, at Khrustjev måtte regne med ikke at kunne vende hjem fra Paris til Sovjetunionen med afgørende vestlige indrømmelser, især vedrørende Tyskland, og inden for Tyskland specielt vedrørende Berlin. Det skulle hænge sammen med, at der forud for topmødets start var fremsat udtalelser fra vestligt hold, som skulle have gjort det klart for den russiske statsleder, at sådanne indrømmelser ikke kunne forventes.

Det har også været anført, at begrundelsen for, at Khrustjev torpederede topmødeforhandlingerne, måske skulle søges i et stærkere kinesisk pres på Sovjetunionen. Det er i den henseende ganske interessant at sammenligne den lidt ejendommelige russisk-kinesiske dialog, der fandt sted i ugerne forud for Parismødet, og som var præget af et ikke ringe modsætningsforhold, med den varme tilslutning, der fra kinesisk side er givet til Sovjets stillingtagen i Paris. Det kan være lidt vanskeligt at få fat på det egentlige indhold af disse tilkendegivelser fra sovjetisk og kinesisk side. Kommunistiske meningsudvekslinger føres jo som spidsfindige teoretiske diskussioner om den rette forståelse af Lenins hellige skrift og føres med en dogmatisk fanatisme, der genkalder erindringen om middelalderens skolastiske fejder.

Det gør det heller ikke lettere at finde, hvilke politiske kræfter der har virket, og hvilken retning de har virket i, når ytringerne iklæder sig sådan forvreden sprogbrug, der på den ikke særligt indøvede virker temmelig intetsigende. Jeg tror, at ikke engang vore hjemlige kremlinister vil være i stand til virkelig at forklare meningen og dybden i de ejendommeligt tilslørede udtryksformer, der anvendes i denne subtile diskussion imellem kommunistiske ledere indbyrdes.

Man har også anført, at situationen måske skulle forklares derhen, at det var indre vanskeligheder i det sovjetiske stats- og partihierarki, der havde bundet Khrustjev til ikke at føre forhandlingerne igennem

med et positivt resultat. Også her er det vanskeligt at få sikker viden, vanskeligt at vurdere betydningen af pludselige personskifter, vanskeligt at vurdere rækkevidden af små indskudte sætninger i time-lange taler med uklare beskrivelser af interne økonomiske og politiske problemer i Sovjetunionen.

Desværre, må man sige, er det vanskeligt at konstatere og meget begrænset, hvad man kan konstatere om, hvordan udviklingen i Sovjets indre og ydre politik former sig.

Her vil jeg gerne benytte lejligheden til at udstøde et lille hjertesuk og spørge den højtærede udenrigsminister, om det ikke vil være muligt for udenrigsministeriet at give i hvert fald det udenrigspolitiske nævn en forholdsvis regelmæssig orientering på dette og for øvrigt også på andre områder af betydning for fastlæggelsen af Danmarks udenrigspolitik, en orientering bygget på indberetninger, på de taler og erklæringer, der holdes og afgives af de ledende statsmænd, og på de faktiske handlinger, der foretages af landene, bearbejdet af ministeriets kyndige folk og ledsaget af de bedst mulige vurderinger af udviklingsforløbet. Man kan naturligvis henvise nævnets medlemmer til som andre at følge udviklingen i pressen, men jeg tror ikke, at det er tilstrækkeligt til en virkelig vurdering af forudsætningerne for fastlæggelsen af vor udenrigspolitik, at vi kan følge den offentlige debat, sådan som den foregår i pressen.

Det er meget muligt, at en sådan ekstra arbejdsbyrde vil være vanskelig for udenrigsministeriet at påtage sig. Jeg mener at vide, at andre lande betjener sig af, hvad man måske kunne kalde en hjernetrust, en lille arbejdsgruppe, der særlig har til opgave at følge og analysere udviklingslinjerne i den internationale politik, og jeg tror, at med den betydning, begivenhederne i den store verden har også for vort lands fremtidige skæbne, vil det være af stor værdi, at vi har det bedst mulige grundlag for at fastlægge landets udenrigspolitik. Jeg tvivler ikke om, at man igennem arbejdet både i De Forenede Nationer og i NATO kan få visse vurderinger og visse oplysninger frem, men det forekommer mig at være af værdi, hvis vi også fra dansk side ville